

25 خرداد ماه سالروز گشایش موزه تماشاگه زمان است.

تماشاگه زمان نخستین موزه ساعت در ایران در خرداد ماه 1378 افتتاح گردید. این مجموعه فرهنگی با به نمایش گذاردن ابزارهای زمانسنجی روایتگر تاریخ علم زمانسنجی است که قدمتی چهار هزار ساله دارد.

تماشاگه زمان نخستین موزه ساعت در ایران در خرداد ماه 1378 افتتاح گردید. این مجموعه فرهنگی با به نمایش گذاردن ابزارهای زمانسنجی روایتگر تاریخ علم زمانسنجی است که قدمتی چهار هزار ساله دارد.

گذشت زمان از موضوعاتی بوده که در طول تاریخ همواره ذهن آدمی را به خود مشغول داشته و از این رو بشر در جهت یافتن وسیله ای برای اندازه گیری زمان تلاش می کرده است. انسانهای اولیه احتمالاً با طلوع خورشید، پیدایش شب و ظهور ستارگان فعالیتهای خویش را تنظیم می کردند، اما رفته رفته برای سنجش زمان ابزارهایی نظیر ساعتهای آفتابی، آبی، شنی و سوختی، و با پیشرفت علم، انواع ساعتهای مکانیکی ساخته شد.

تماشاگه زمان مکانی است که بخشی از تلاشهای بشری در زمینه ساخت انواع ابزارهای سنجش زمان را به نمایش گذارده است. در بخش فضای باز این موزه، ماکت انواع ساعتهای ابتدایی نظیر ساعتهای آفتابی، آبی، شنی، سوختی و آبی مکانیکی به چشم می خورد که بازدیدکنندگان می توانند از نزدیک با شکل و نحوه کارکرد ساعتهای بسیار قدیمی آشنا شوند. در داخل ساختمان موزه که از دو طبقه تشکیل شده، سیر تکامل انواع ساعتهای مکانیکی متعلق به قرن هفدهم تا بیستم میلادی در معرض نمایش قرار گرفته است، ساعتهایی نظیر ساعت شاهینی، آونگی، رومیزی، دیواری و ایستاده که هر یک از آنها تلفیقی از هنر و صنعت ساعت سازی را به تصویر می کشد. گویی هنرهای مختلفی همچون مجسمه سازی، میناکاری، معرق و ... در چرخ دنده های زمان تجلی یافته اند.

در طبقه دوم موزه ساعتهای جیبی معمولی و ساعتهای جیبی سفارشی متعلق به شخصیتهای برجسته تاریخی و سیاسی، ساعتهای ویژه ای چون ساعت کارت زنی، شیفت نگهبانی، ساعت کشتی و همچنین ساعتهای مچی در انواع مختلف دستبندی و دو زمانه به چشم می خورد. در بخش تقویمها نیز با تقویمهای مختلف ایرانی، معرفی شخصیتهای برجسته در امر تقویم نویسی، ماکت قدیمی ترین سند تاریخدار ایرانی (کتیبه بیستون) رو به رو می شویم که از بخشهای جالب این موزه محسوب می شود و علاقه مندان خاص خود را دارد.

از دیگر بخشهای نمایشی موزه می توان به بخش نمایش انواع فسیلهای مربوط به دوران مختلف زمین شناسی و معرفی ساعتهای و ساعت سازان معروف اشاره کرد.

این موزه با فراهم آوردن زمینه ای مناسب به موضوعاتی چون مفهوم زمان، دیدگاه اقوام و ملل مختلف و نگرش آنها نسبت به زمان و چگونگی تکامل صنعت ساعت و ساعت سازی پرداخته است. آنچه جذابیت این موزه را دو چندان کرده، بنای تماشاگه زمان است که از بناهای برجسته به لحاظ معماری و گچبری به شمار می رود که چشم هر بیننده ای را خیره می سازد و بی شک تحسین برانگیز است، گویی ما را به دیدن زیبایی نهفته در هنر و صنعت فرا می خواند.

تاریخ زمان و سنجش در تاریخ

این موزه با داشتن حدود ۲۰۰ ساعت قدیمی در ساختمانی دو طبقه به بررسی مباحث: زمان در اساطیر، ساعتهای آفتابی، شنی، سوختی، آبی، آبی مکانیکی، ساعتهای مکانیکی و گاه شماریها و تقویمها می پردازد. ساعتهای این موزه بیشتر در قرن ۱۹ و به حالتهای کوکی (هفته کوک، ماه کوک، سال کوک)، کوکی با کلید، اتوماتیک و فزنی و به صورتهای فقط ساعت، نیم زن (سر نیم ساعت زنگ می زند)، ربع زن، زنگ زن، دارای تقویم و منازل ماه (حرکت ماه را در تمامی روزهای ماه نشان میدهد)، و شماتیه دار ساخته شده است.

در طبقه همکف ساعتهای دیوارکوب، طاقچه ای و ایستاده، تعداد اندکی ساعتهای سفری و یک ساعت ساچمه ای است که بیشتر از مارکهای کرنر، ویکتوریا یلارد، ال مارشان، بالتازار، مورسترک، هتزینگر، پل بور، تیسوت، نیفانی، دنیرو و کاندو و از جنس برنز ساخته شده اند. در طبقه بالا ساعتهای جیبی (آویزی، یک در، سفری، دودر و سه در) مچی، دستبندی، ساعت در فندک و ساعت انگشتری است که همگی از جنس طلا هستند.

در میان این ساعتها که بیشتر از مارکهای یونیورسال، زینت، مووادو، پتک فیلیپ، واشرون و کنستانتین، کارتیه، امگا، مک کیب، شوپارد، تیسوت، لانژین، پیازه، ریکا، بوم و مرسیه، کروم، هری وینستون و بولگاری است ساعتی دیده میشود که در نوع خود بسیار کم نظیر است. ساعتهای سفری که برخی متعلق به شخصیتهای سیاسی دوره قاجار و پهلوی و برخی متعلق به شخصیتهای سیاسی کشورهای دیگر است. در اتاقی گاهشماریها، تقویمهای کهنی همچون تقویم دائمی معروف به اصطراب ۱۰۰ ساله (۱۴۰۰-۱۳۰۱) چاپ بغداد، تقویم ۹۵ ساله هجری قمری (۱۲۳۶-۱۳۶۸) چاپ بغداد، تقویم تجاری سال ۱۳۱۳، تقویم رومی سال ۱۲۴۵ شمسی، گاهنامه ۱۳۱۱ (اهدا شده از طرف سید جلال الدین تهران به ملک الشعرا) و سکه هایی که معرف گاهشماریهای مختلف است، قرار دارد. دینار در زمان رضا پهلوی که معرف گاهشماری هجری شمسی بوده و دو سکه ی درهم در زمانهای یزدگرد ساسانی و عبدالملک بن مروان اموری که یکی معرف گاهشماری یزدگردی (پارسی قدیم) و دیگری معرف گاهشماری هجری قمری است.

برخی دانشمندان ساعت سازی ایران

همچنین نام برخی دانشمندان ساعت سازی ایران همچون ابوریحان بیرونی، اکبردانا سرشت، سید حسن تقی زاده، احمد بیرشک، ذیح الله بهروز و محمد محیط طباطبایی همراه با عکسهایی قاب شده از آنها بر دیوار همان اتاق قرار دارد. اتاق پایانی این موزه مربوط به سنگهایی از دوره های مختلف زمین شناسی است که تغییرات زمان را به صورت میلیون سالی نشان میدهد. نمونه سنگهایی که از دوره های کامبرین، اردوئیسین، دونین، کربنیفر، پرمین، تریاس، ژوراسیک، کرتاسه، پالئوژن و نئوژن به جا مانده است.

تماشاگاه زمان در تهران، خیابان ولی عصر (عج)، خیابان سرلشگر فلاحی (زعفرانیه)، نبش چهارراه پرزین بغدادی واقع شده است. این مجموعه جالب و منحصر به فرد همه روزه از ساعت ۹ صبح الی ۱۶ بعد از ظهر (به غیر از جمعه و ایام سوگواری) مقدم بازدیدکنندگان، علاقه مندان و گروههای دانش آموزی را گرامی می دارد.